

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Intervención nas alteracións da linguaxe, fala, audición e voz: da teoría á práctica clínica	Código	652498029	
Titulación	Mestrado Interuniversitario en Estudos Avanzados sobre a Linguaxe, a Comunicación e as súas Patoloxías (plan 2015)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Non presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado		Correo electrónico		
Web				
Descrición xeral	Asignatura para adquirir os coñecementos da intervención dos trastornos do linguaxe, fala, voz e audición.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A4	Os estudantes coñecerán as características diferenciales da intervención na linguaxe e na comunicación nos ámbitos familiar, escolar, clínico e asistencial.
A5	Os alumnos/as saberán realizar unha intervención nos trastornos específicos da linguaxe oral, tales como as disartrias, alteracións da linguaxe no envellecemento e trastornos dexenerativos, as alteracións da linguaxe en enfermidades mentais, trastornos do espectro autista, etc.
B2	Serán capaces de comportarse con ética e responsabilidade social como cidadáns e como profesionais.
B4	Os estudantes serán capaces de tomar decisións con autonomía e responsabilidade.
C7	Os alumnos/as entenderán a importancia da cultura emprendedora e coñecerán os medios ó alcance das persoas emprendedoras.
C8	Os estudantes valorarán a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Poden informar sobre os principios xerais da intervención nas dificultades da linguaxe e a comunicación.		AP4	BP2 BP4
Poden describir as funcións da Intervención na área da linguaxe e a comunicación: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.		AP4	CP8
Son capaces de aplicar os modelos e as técnicas de intervención.		AP4 AP5	BP4 CP8
Poden describir as características diferenciais da intervención na linguaxe e a comunicación nos ámbitos familiar, escolar, clínico e asistencial.		AP4	BP4 CP8
Son capaces de comprender unha intervención en trastornos o da linguaxe, falta, voz y audición.		AP4 AP5	BP2 BP4 CP7
Son capaces de facer unha planificación estratéxica da intervención na área da linguaxe e a comunicación.		AP5	BP2 BP4 CP7 CP8
Posúen os recursos persoais para a intervención: habilidades sociais e comunicativas, habilidades profesionais, avaliación da propia actuación profesional, técnicas de observación, técnicas de dinamización ou toma de decisións.			BP2 BP4 CP7 CP8

Contidos	
Temas	Subtemas

Tema 1. Fundamentos da intervencións nas alteracións da voz.	1.1. Principios, indicacións, limitacións, enfoques terapéuticos e perfil do terapeuta. 1.2. Fundamentos das disfonías funcionais: concepto, factores etiolóxicos e favorecedores, tipos clínicos, lesiónes larínxeas secundarias e avaliación vocal.
Tema 2. Intervención vocal nas disfonías funcionais e orgánicas.	2.1. Intervención en disfonía funcional: hixiene vocal e recursos farmacolóxicos, cirúrxicos e de técnica vocal (postura e xestos do corpo, respiración, fonación, imposición e articulación). 2.2. Intervención da disfonía orgánica: parálise vocal e laringectomías.
Tema 3. Principios de intervención da voz profesional.	3.1. Principios, técnicas vocais para cantar e noicións de dicción. 3.2. Análise de fontes documentais para coñecer informacións recentes sobre a voz profesional.
Tema 4. Rehabilitación en trastornos da fala	4.1. Introducción. 4.2. Disglosia. Definición e clasificación. Abordaxe xeral. 4.3. Disartria. Definición e clasificación. Rehabilitación. 4.4. Disfemia. Rehabilitación en nenos. Rehabilitación en adultos. 4.5. Técnicas específicas de control da fala
Tema 5. Aspectos básicos da deficiencia auditiva	5.1. Definición e consecuencias da deficiencia auditiva no neno e no adulto. 5.2. Próteses auditivas e Implante coclear.
Tema 6. Rehabilitación audiolóxica en adultos con deficiencia auditiva.	6.1. Elementos da rehabilitación audiolóxica. 6.2. Entrenamento auditivo e da comunicación. 6.3. A discapacidade como obxectivo nos programas de rehabilitación audiolóxica.
Tema 7. Orientación e estratexias de intervención en nenos con deficiencia auditiva.	7.1. O neno deficiente auditivo portador de Implante Coclear. 7.2. Consideracións xerais. 7.3. Criterios de selección e factores diferenciadores e de prognóstico. 7.4. Rehabilitación e intervención pedagóxica. 7.5. Programa de adestramento auditivo.
Tema 8.- La afasia	8.1. Definición 8.2. Semioloxía 8.3. Manifestacións que acompañan á afasia 8.4. Formas clínicas de afasia
Tema 9.- Rehabilitación da afasia	9.1. Pautas xerais sobre a rehabilitación nas afasias 9.2. Rehabilitación da sintomatoloxía nas afasias

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 A5 B2 B4 C7	9	0	9
Lecturas	C8	2	11	13
Análise de fontes documentais	A5 B2	2	12	14
Prácticas clínicas	A4	5.5	10	15.5
Estudo de casos	B4	9	14	23
Proba de resposta múltiple	B2 B4	3	33	36
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral do profesor para traballar os contidos teóricos, complementada coa visualización de vídeos relacionados cos contidos ensinados. Ademais, preguntaranse ao final do tema para reflexionar sobre os contidos e resolver calquera dúbida que poida xurdir.
Lecturas	Tempo dedicado á lectura comentada dun texto relacionado coa exposición do profesor.
Análise de fontes documentais	O alumno aprenderá a xestionar as principais bases de datos (Web of Science, PubMed, etc.), seleccionar e localizar artigos de interese, así como sintetizar a información máis relevante para o tema de busca. Ademais, o alumno coñecerá algúns criterios éticos e medidas antiplaxiar (Turnitin) para citar os autores en texto. Para iso levarase a cabo unha tarefa que se pode levar a cabo en grupo (5-6 alumnos por grupo).
Prácticas clínicas	A parte práctica da prof. Teresa Juana García Real consistiu en: 1.- Avaliación da voz para coñecer o perfil vocal individual (folla técnica vocal con seccións de anamnesis e probas básicas de voz). 2.- Realización de exercicios específicos de técnica vocal. O ideal sería facelo en parella. 3.- Visualización de vídeos con trastornos da voz. Ademais, se usarán recursos prácticos e virtuales para mellorar a comprensión dos contidos teóricos.
Estudo de casos	Se presentarán casos específicos e relacionados coas patoloxías impartidas nas clases mxgistrais.
Proba de resposta múltiple	Programaranse dúas probas de elección múltiple. Primeira proba: deseñada para avaliar o módulo de voz (temas 1,2,3), parte impartida pola profesora Teresa Juana García Real, que se realizará ao rematar o tema 3 e o alumno deberá responder preguntas con 4 posibles respostas. Cada erro descontará 0,20 puntos. Calcula o 45% de toda a materia. Segunda proba: deseñada para avaliar o módulo de linguaxe, fala e audición. Preguntas con 4 respostas posibles e cada erro descontará 0.20 puntos. Calcula o 55% de toda a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas clínicas Análise de fontes documentais	O alumnado recibirá a atención personalizada para orientar e resolver dúbidas nestas actividades. Para ello, o estudante ten horas prácticas e as horas de tutorías semanais usando a plataforma online Campus Virtual o pedir cita a través do correo electrónico.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
--------------	---------------------------	------------	---------------

Proba de resposta múltiple	B2 B4	<p>Realizaranse dúas probas de resposta múltiple.</p> <p>Proba 1 para avaliar o módulo de voz (45%) Proba 2 para avaliar o módulo de linguaxe, fala e audición (55%).</p> <p>Proba 1 (módulo de voz): o alumno debe responder preguntas con 4 respostas posibles. Cada erro descontará 0.20 puntos. Esta parte se aprobará se se obtén un mínimo de 2,25 puntos dos 4,5 posibles e será feita ao terminar a docencia do módulo de voz.</p> <p>Proba 2 (módulo de linguaxe, fala e audición):o alumno debe responder preguntas con 4 respostas posibles. Cada erro descontará 0.20 puntos. Esta parte se aprobará se se obtén un mínimo de 2,75 puntos dos 5,5 posibles e será feita ao terminar a docencia do módulo do linguaxe, fala e audición.</p> <p>Na data oficial o alumando poderá facer o examen da toda materia o da aquela parte da materia no superada nas probas anteriores. Este examen consistirá en varias preguntas curtas o proba de resposta múltiple da parte ou partes non aprobadas ou eliminadas nas probas anteriores.</p> <p>Para aprobar a materia, se debe superar as dúas probas de elección múltiple, é dicir, obter polo menos 2,25 puntos na proba 1 e 2.75 na proba 2.</p>	100
----------------------------	-------	---	-----

Observacións avaliación

A avaliación realizarase de forma individualizada, usando a plataforma virtual.

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>- Andrews, M. (1999). Manual of voice treatment. Pediatrics through geriatrics (2ª ed.). San Diego: Singular Publishing Group</p> <p>- Berckhan, B, Krause, C y Róder, U. (2008). El arte de hablar en público: cómo ganar respeto con serenidad. Madrid: Santillana</p> <p>- Bustos Sánchez, I. (2003). La voz. La técnica y la expresión. Barcelona: Paidotribo</p> <p>- Bustos Sánchez, I. (2013). Intervención logopédica en trastornos de la voz. Barcelona: Paidotribo</p> <p>- Heuillet-Martin, G y Garson-Bavard H. y Legré A. (2003). Una voz para todos. La voz normal y cómo optimizarla. Barcelona: Sola</p> <p>- Irwin, D., Pannbacker, M. y Lass, N. (2007). Clinical research methods in speech-language pathology and audiology. San Diego: Singular Publishing Group</p> <p>- Jackson, M. (2005). La voz normal. Buenos Aires: Médica Panamerica</p> <p>- Jackson, M. (2002). La voz patológica. Buenos Aires: Médica Panamerica</p> <p>- Le Huche, F y Allali, A. (2004). La voz: Terapéutica de los trastornos vocales. Barcelona: Masson</p> <p>- Perelló, J. y Slavá, J.A. (1980). Alteraciones de la voz. Barcelona: Científico Médica</p> <p>- Rubin, J., Sataloff, R. y Korovin, G. (2006). Diagnosis and treatment of voice disorders (3ª ed). San Diego: Singular Publishing Group</p> <p>- Sataloff, R.T. (1991). Professional voice: The science and art of clinical care. Nueva York: Paven Press</p> <p>- Casado Morente, J.C. (2009). Trastornos de la voz: del diagnóstico al tratamiento. Málaga: Aljibe</p> <p>Yoshinaga-Itano C. Principles and Guidelines for Early Intervention After Confirmation That a Child Is Deaf or Hard of Hearing. Journal of Deaf Studies and Deaf Education. 2014;19(2):143-175. Sorkin DL, Caleffe-Schenck N. Cochlear Implant Rehabilitation. It's Not Just for Kids! Published February 16, 2013. Accessed February 16, 2013. NICE. Cochlear implants for children and adults with severe to profound deafness. Published online 2011. Accessed April 20, 2013. Swanwick R. Deaf children's bimodal bilingualism and education. Language Teaching. 2016;49(01):1-34.</p> <p>Además de las referencias propuestas, recomendamos la lectura de artículos en las siguientes revistas: - Journal of Voice. EEUU. - Laryngoscope. EEUU. - Journal of Speech and Hearing Research (ASHA). EEUU. - Revista Española de Logopedia, Foniatería y Audiología (AELFA). España. - Journal of Acoustical Society of América. BIBLIOGRAFÍA</p> <p>Datta, G. y col. 2006. Implante coclear en los primeros años de vida: los primeros pasos. Pamplona: Clínica Universitaria de Navarra. - Datta, G. y Harrigan, S. 2007. Implantes cocleares para niños pequeños sordos: las primeras palabras. Pamplona. EUNSA. - Furmanski, M. H. (2003). Implantes cocleares en niños: Rehabilitación auditiva y terapia auditivo verbal. Barcelona: Neux Ediciones. - Juarez, A. y Monfort, M. (2001). Algo que decir. Hacia la adquisición del lenguaje: Manual de Orientación para los padres de niños con sordera, de 0 a 5 años. Madrid: Ed. Entha Ediciones. - Manrique, M. y Huarte, A. (2002). Implantes Cocleares. Barcelona: Ed. Massón. - Arango Lasprilla, J.C.: Rehabilitación neuropsicológica. Manual Moderno, 2006 - Bruna Irabassa, O. : Rehabilitación Neuropsicológica: Intervención y práctica clínica. Masson, 2012 - Catalá, J., Gallego, M. y Talavera, M.: Logos, Material para la rehabilitación de las afasias y otras alteraciones del lenguaje. Lébon. - Christensen, A-L. El diagnóstico neuropsicológico de Luria. Visor Libros. 1987 - Ducarne de Ribaucourt, B.: Reeducción semiológica de las afasias, traducción al español. Masson S.A 1989. Barcelona - González Lázaro, P., González Ortuño, B.: De la teoría a la práctica. Panamericana. 2005 - Helm Estabrooks, A.: Manual de la afasia y de la terapia de la afasia. Panamericana, S.A, 2005 - Lobos, E., del Río, M., Zabala, K. Y J.L Nespoulous. : Protocolo Montreal- Toulouse. Buenos Aires - Peña Casanova, J. y; Pérez Pamies, Masón.: Rehabilitación de las afasias y trastornos asociados. Masson, 1984. - Perelló Gilbergá, J.: Diccionario de Logopedia, Foniatería y Audiología. Lébon, S.L. 2007 - Schuell, H.M.: Afasias en el adulto según Schuell. Diagnóstico, Pronóstico y Tratamiento. Panamericana</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Avaliación dos trastornos da linguaxe e audición desde a práctica clínica/652498021

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

A Intervención en Trastornos Específicos e Derivados doutros Procesos e Alteracións /652498051

Materias que continúan o temario

O Proceso de Investigación nas Dificultades da Linguaxe: Orientacións para o TFM /652498046

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías